

Már csak nevet, ki régen úgy imádott, és reptette szíve sasmadarát.
Más férfit paprikáznak már a táncok. És másnak nyögnek már az éjszakák.
Nekem maradt a múlt, maradt a vénség. A kései felismerés.
Kígyókéj, pap-pénz, siker, pávaszépség a szerelem nélkül kevés.

Horváth László Imre

NÉZD, HAVASAK A FÁK, TÉL VAN (II)

Kisregény

V

A Budán töltött két hónap után a bátyámnál húztam meg magam, a Kőbányai út melletti lakásban. Előttem költözött ki tőle egy haverja, aki még nyáron ment szét az élet-társával, és hosszú idő alatt talált csak saját albérletet. Balázs befogadott, kényelmesen éltem nála, közben a legrosszabb pillanatokban kérdezgette, mikor szedem végre össze magam, meddig kell még segíteni mindig, pénzt adni, mikor lesz rendes munkám, ezek a nőügyek is mire jók folyton.

Gyűlölöm a novembert, ezt a mostanit viszont már túlzásnak ítéltém, a szakítás, félig hajléktalanság és a moziban való napi végtelen ácsorgás és takarítás mint munka (nagyobb visszaesés volt, mint például az építkezés valaha is).

A költő barátom, akitől a viharkabátot kaptam kölcsön, elhívott egy koncertjére, ugyanis ütőhangszeren játszik, a Zeneakadémián végzett. El is mentem egy hét múlva. Nagyon alternatív volt, ütőhangszeres trió, indiai meg mindenféle szám. A végén egy saját darab, a „Beteg cimbalom”, biciklikereken a küllőket ütögette, olyan volt, mint az eredeti cimbalomzene, az íze nélkül. Szíven ütött, hiszen a mi dolgunk Annival szintén valahogy ugyanígy alakult át. A tönkrement szerelem, dallam és íz nélküli ritmus, fémes csengés, pontos bomlás, a hiány kristálypalotája, mégis folytatódik, nincs vége.

Mindig ez a novemberi, esőáztatta város. Szantsy Miklós könyvesboltban dolgozott (amíg ki nem rúgták, természetesen), aznap, mikor ez a sor bolyongott bennem, én meg az esőáztatta Budapesten, meglátogattam a munkahelyén. Lementünk egy cigarettára és kávéra valami éjjel-nappali elé. Mondtam Szancsónak, hogy nyáron lehet keresni Isten tekintetét az égen, ilyenkor nem, a szürke ólomburok elzárja. Aztán ismerős ment el mellettünk, egyik volt egyetemi szobatársam, pár hónapja bukott le, tele voltak vele a hírek, társaival kiraboltak egy pénzszállító kocsit. Nagy csomaggal sietett valahova, köszöntünk egymásnak, de nem állt meg. Valószínűleg éppen ment a börtönbe, a nagy pakkjával, évekre.

Akkor miért vagy itt?, kérdezte Anni. Mert szeretlek, mondtam. De én nem szeretlek, mondta. Ez néhányszor lezajlott az utolsó két héten.

Balázssal elvittük a cuccaim zömét, másnap felmentem Annihoz a lakásba. Mit képzelsz, azt hiszed, feljössz csak így kufircolni?, kérdezte méltatlankodva, aztán szeretkezünk. Egy hétre rá újra felmentem, akkor rosszkedve volt, odaadta a maradék cuccomat, nagy hátitáska teletömve, megsértett néhányszor, ahogyan csak lehetett. Fogtam

a csomagot, és távoztam. Felhívtam Szancsót, még mindig a könyvesboltban dolgozott, valamelyik plázában, átmentem hozzá, táskástul, nem volt kedvem és erőm egyelőre a hűgyszagú 9-es buszhoz és a kőbányai úti albérlőkhöz. Mi ez a táska, kérdezte Szancsó. Benne vannak a maradék cuccaim, elhoztam Annitól. Aha, a szíved. Röhögünk. Aztán persze felidegesített, tudja, milyen ez, volt egy szörnyű szakítása a gimnáziumban. Ne hasonlítsd már össze. Persze, minden csak neked fáj, az én kamaszkori fájdalommal nem is számít. El akartad venni, együtt laktatok? Nem, de most nem erről van szó.

Szancsó végzett a munkával, elmentünk sörözni, meséltem neki. A „nem szeretlek” és „miért nincs benned büszkeség” Anni-monológok kapcsán kifakadt, hogy tűrhettem ezt, hogyan mondhat ilyet valaki. Neki is hisztérikus barátnői voltak, tömegoszlatási fegyverként lehetne használni őket: egy törekeny kis nő, összeszorított szájjal, a több ezer tüntető vagy futballhuligán megtorpan, a hangadók félve kérdezik, „mi a baj?”, mire a lány, „semmi” (esetleg toppant egyet), és mindenki fejvesztve menekül.

Másnap találkoztam Annival, áthívott, főzött valamit nekem (a fagyasztóban maradt hús). Kérdezgette, mit szólnak a barátaim az egészhez, mondtam, semmit, sajnálják. De téged nem hibáztat senki? Nem, miért tennék. Mert őt mindenki kiosztja, hogy mit gondolt, látható volt, mi lesz, köztünk semmi értelme semminek. Addig kérdezgetett, míg elmondtam Szancsó véleményét, hogy miért tűrtem meg nyeltem én itt. Akkor sírni kezdett, hogy miért, ő talán nem tűrt, meg hogy ebédet csinált nekem, azt is próbáljam eltűrni. Mindig vita volt a főzésből, Réka és az élettársa nevettek azon a történeten, mikor beállítottam egy kiló karajjal, hogy Anni ebből csináljon ebédet. Na, hát mi addig jártunk volna, mondta Réka az élettársának, én is elhagytam, mondta Anni (de erre már nem figyeltek, ahogy mesélte). Persze kérdés, hogy miért gondolták, hogy ők egy-egy angol királynő, akiknek derogál a főzés.

Mások még októberben mondták, hagyjam ott Annit, felejtsem el, így nem lehet élni, hogy egyik este jó, a másik este pokol, a magánélet nem lehet orosz rulett. A szakítás után pár nappal kimentem Hegedűs Bandihoz az egyetemre, beszélni vele meg berügni aznap este is akárkivel. Bandi nem finomkodott. Ez a nő már nyáron teljesen meg volt zavarodva, ami érthető is, harminckét éves, ott áll gyerek, férj nélkül, ebben a korban. De ennek ellenére az, amit csinált velem, érthetetlenül aljas, hogy elhatározza, teljes egészében és tudatosan lebont egy emberi kapcsolatot, mert épp nem megfelelő a számára. De nem sok dobása van, talál valami suttyót, aki elveszi, és úgy bánik vele, mint egy kutyával, én kereselem a pénzt, nem pofázol vissza, mi az, hogy nincs vacsora, mi az, hogy nincs kedved, meg se fogja kérdezni. Mondtam Bandinak, inkább hagyja abba, már én sajnálom Annit, attól nem lesz jobb. A legkínosabb mindig az volt, amikor féltettem, segíteni akartam neki, vagy támogatni, és ennek kapcsán zavart el.

Hétköznap sosem ért rá, akkor nyugodt lehettem, szlogent is találtam ennek, Anni-mentes napok, amikor szivárgott el belőlem, mint valami méreganyag, és lassan kezdtem megnyugodni.

Két héttel később megint nála voltam, rosszindulatú volt, hideg, valamiért mégis ott maradtam (gondolom, vártam, hátha oldódik, és pár órával később szeretkezőnk). Mesélt Krisztiánról, minden harmadik mondat után bocsánatot kért, hogy folyton erről beszél, már ő is úgy unja, ne haragudjak. Krisztiánt nagyon megviselte a kemoterápia, nem javulnak az eredményei, a szervezete viszont rohamosan megy tönkre, hullik a haja, csontsovány, ezernyi mellékhatás miatt szenved. Már három hónapja beteg, és nem tudják levinni a lázát, három hónapja lázas. Be van zárva a kórházba vagy a szobájába, nem tud kimozdulni, jártányi ereje sincs.

Elszégyelltem magam, hogy én itt lángolok, ő meg egész más miatt tönkremegy, mondtam, hogy számíton rám, hogy segíték, másnap írtam neki levelet, hogy milyen erős, és én milyen büszke vagyok rá, meg hogy mellette vagyok. Írt, hogy nagyon köszöni, sokat jelent, jólesik. Aztán felhívtam, persze telefonon nem nagyon lehet beszél- ni, azért felhívtam másnap is. Letorkolt, inkább hagyjam békén, aztán írt, hogy mi szakítottunk, ne hívogassam, ez így nem működik.

Még a Kőbányai úton laktam, pár nappal később költöztem át az Akácfa utcába. December elején vittem Anninak mikuláscsomagot, mondta, hogy jó lesz nekem az új albérlet, a belváros közepén, úgylis szeretem az ilyen lepattant helyeket, ahonnan minden tíz perc sétára van.

Már az Akácfaban laktam, amikor végül elegendő lett belőle, és nem kerestem többé. Eltelt egy hét, kettő, a harmadik is. Hívott szilveszterkor, talán előtte, bólogattam a telefonba, meg hümmögtem. Tudtam, mit akar, mit kéne mondanom hozzá, és ha nem mondom, semmi sem lesz. Nem mondtam semmit, hamar letette.

Nagyon szerettem az új helyemet. Akácfa utca, a Dob és a Király utca közti szakaszon egy gangos bérház, az Ötvenhetes számú italbolt nevű kocsmá és nyergőgépcentrum mellett közvetlenül, a földszinten hangos cigánycsaládokkal, sok nyugdíjossal és néhány külföldivel. Interneten találtam, elmentem megnézni, a leendő lakótársam fogadott, megmutatta a szobát, mondta, hogy eddig minden érdeklődő visszamondta, mert körül- néztek, és elborzadtak. Nekem tökéletes, nem is drága, központban, saját, nagy szoba. A lakótársról kiderült, hogy inkább csak szembeszomszéd, nagyon ritkán összefutot- tunk a konyhában. Valami műszaki ember volt, meg élsportoló, nem dohányzik, nem iszik, túl sok közös fórumunk tehát nem akadt összebarátkozni, nem is volt erre nagy igényünk.

Berendezkedtem félig-meddig, kitettem néhány festményfénymásolatot meg fekete- fehér fényképeket, egy kis polcra a relikviáimat: családi fotók, kisgyerekként a testvé- reimmel, felnőttként valami esküvőn öcsémmel és bátyámmal, ahogy épp a nőket szem- lézzük, szüleim otthon a dunai komp előtt nagyon szép fényviszonyokban. Anyai nagy- szüleim esküvői képe, tróger hegedűművész dédapámról készült képeslap (hátoldalán gátlástalan szerelmes levél dédanyámnak, akit otthagytam nagyapámmal, aki így tör- vénytelen gyerek lett), két-három évesen én magam, még szemüveg nélkül, ráncok nél- kül, tejszöke gyerekarca, valami balatoni mólónál hunyorog a napba.

Mikor először beléptem a szobámba, láttam egy elborzasztó bútort: régi, ócska öltö- zőszekrény tükörrel. Végül ez lett a legjobb darab, ahol a nő piperéi lennének, oda rak- tam a könyveimet. Fölöttük tükör, kopott, valami rozsdaféle volt rajta. Egy dupla ágy, ahol aztán nagyjából egy évig egyedül feküdtem, két szekrény, rozszant, hullámos par- ketta, íróasztal, számítógép, kényelmetlen szék, egy imbolygó kisasztal, amin enni szok- tam. Recsegték-ropogtak a tárgyak és a falak a sötétben, elalvás előtt, ahogy minden jóra való, régi bérházban, mint a zajló jég, kísértettel akkor még nem találkoztam, bár annak általában elég voltam én magam.

Új munkám is lett, adatrögzítés. Tanítottam egy iskolában, és végignéztem, ahogy bezárták, most egy olyan kórház kartonjait segítettem számítógépre vinni, amit szintén bezártak tavaly. Az új munkahely alig száz-kétszáz méterre volt a régi iskolától, maga a bezárt kórház. Több százezer embert kezeltek ott eddig, évente több ezret, valószínűleg tehát nem fog hiányozni senkinek. Egy ötszintes épület második emeletén (a volt uro- lógiai osztályon, ezen sokat neveltünk) rendezkedett be a cég, asztalok, számítógépek, egy kis konyha, amit használhattunk. Amúgy a kihalt kórház, amit folyamatosan rá- moltak szét.

Zombiknak hívtuk a munkásbrigádokat, akik pakoltak. Már reggel bűzlöttek a szesztől, rondák voltak, szinte félelmetesek. Zárnunk kellett az ajtót, mert mindent loptak. Egyszer a mi részlegünkben kóboroltak négyen, kérdeztem, mit keresnek, segíthetek-e, mondták, csak körülnéznek, hogy „ki kié, meg mi mié”. Még a falból is kilopták a részcsöveket meg a kábelt (utóbbiról a kórház udvarán égették le a műanyag borítást). A főnökük egy volt ávos tiszt, aki Ibolya elmondása szerint azzal viccelődött, hogy rámutatott a kórlapok halmaira, és azt mondta, ezek között biztos van olyan, akit ő ölt meg. Úgy is nézett ki, mint ahogy egy ávost elképzelt az ember, méregető tekintet, vágságyom a szájánál, jellegtelen arc, kígyótekinet, ami érdekes módon a szomorúságra emlékeztet, „én magával vagyok, mondjon el mindent, ne keverje magát bajba, könyörögök”, már csak a jelenléte is, mint egy állandó kihallgatás. Vigasztalt valamennyire, hogy a felettesei úgy bántak vele, mint egy kutyával, és dühített, hogy egyáltalán létezik, mintha arcul köpnének. Danival terveztük, hogy meggyilkoljuk, nemes bosszút állva az áldozataiért, ebből persze aztán nem lett semmi.

Ibolya, a kisleányunk, tipikus belvárosi lány, doktorit végzett munka mellett, gazdag szülők egy szem csemetéje, saját lakással, azért kapott a cégnél koordinátorállást, mert Imre, a valódi főnökünk, egy ötven fölötti, ősz, szakállas, szemüveges kisegér, szerelmes volt belé, persze rebesgették, hogy szeretők. Imrének volt felesége és egy értelmi fogyatékos fia, akinek Dani anyja volt a tanára, innen az ismeretség, így kerülhetett Dani a céghez. Már majdnem egy éve volt a cégnél, amikor nekem is segített odajutni (időlegesen megmentve az életemet).

Szórakozott voltam még, akkor kezdtem újra egyedül, és nem is volt egyértelmű, hogy újrakezdem, egyelőre nem hittem el. Ez is megszokás kérdése, én meg addigra éppen Annit szoktam meg. Akivel olyan rövid ideig voltam együtt, hogy a vége felé kezdhettek csak megszokni, akkorra viszont bebizonyosodott, hogy míg én össze akartam csiszolódni vele, ő inkább el akart tüntetni maga mellől, lebontani, megszüntetni.

December közepére elfogadtam az egyedüllétet, kezdett könnyebbé válni, elvileg az sem érdekelt, ha Anni néha felhívott, holott tudtam, mit jelent, mennyire hiányozom neki. Karácsony előtt elmentem egy filmrendező barátomhoz, Martinhoz borozni, nála talákoztam egy lánnyal, aki nagyjából a nővére volt. Hamar összebarátkoztunk Zitával, végül mindketten Martinnál aludtunk, együtt egy elég keskeny ágyon, viháncoltunk és csókolóztunk. Martin fent feküdt a galérián, és hajnalig be nem állt a szája, gyermekori élményeiről beszélt, meg mindenféléről, mialatt mi Zitával lent mulattunk.

Korán reggel keltünk, Zita mondta, meghív kávéra meg péksüteményre, el is mentünk a Rákóczi pékségbe, beszélgettünk, aztán elváltunk (valójában kínkeserves volt az egész, mert a másnaposságtól végig örültem csikart a hasam). Féltem a kanapé felhalmályában, hogy bizonyára csúnya ez a lány, hogy csak így itt vagyunk, és hát harminchat éves, ahogy elmondta tegnap, mégis, ahogy felkeltünk és kiléptünk a napra, egy francia kisasszonyt láttam magam előtt, kék szemű, fekete hajú, csinos, a legizlésebb nő, akit eddig láttam, finom ruha, finom smink. Nem nagyon kellett megjátszani magam előtte, ez nem is volt baj, mert én magam úgy nézhettem ki akkor reggel, mint egy loncsos korcs kutya, akit most gázolt el egy kamion.

Másnap talákoztunk, elmentünk moziba, aztán a lakására, nála aludtam. Kiderült, mégsem tetszik eléggé, valami hiányzik. Később mondta, hogy régen találkozott olyan emberrel, mint én, akivel ugyanabból a világból érkezett. Igaz lehetett, mégis úgy éreztem, hogy semmi közöm hozzá, nem érzek semmit. Ezt az állapotot pedig gyűlölöm, hidegen trappolok valami nő életében, aki nyilván annál jobban vonzódik hozzám

(valószínűleg a karakteremmel és a pattintottkő-arcvonásaimmal is jobban összhangban van ez a hozzáállás). Gyorsan, kedvesen szakítottunk. Nem volt köztünk harag, ezért is kellett gyorsan lépni, ilyenkor még nem lehet valódi harag, a történet nem tart sehol.

Pokoli karácsonyom volt. Örültem, hogy nem keveredtem a Zita-ügybe, amellet viszont nem tudtam még aludni sem Anni miatt. Eszembe jutott, ahogy szeptemberben ültem valahol, és arra gondoltam, milyen szép lesz a karácsony Annival, ettől kezdve milyen szépek lesznek az ilyesmik, hiszen együtt vagyunk. Most csak túl akartam élni, persze ez otthon nem volt olyan nehéz, ettem, aludtam, ültem, feküdtem. Szomorú voltam, folyton ő járt a fejemben. Azt hiszem, írtam neki, hogy kellemes ünnepeket, vagy valami minél semmitmondóbbat, ő hasonló választott, nem akartuk egymást visszakereszteni az életünkbe.

Pesten újra találkoztam Zitával, azzal a felütéssel, hogy kellenek a történetei. Mesélt is, például kétszer is felajánlották neki, hogy kitartott legyen, kap lakást, csak ha az illető (idősebb, gazdag, külföldi úr) éppen az országban jár, álljon rendelkezésre. Nem fogadta el, akárhogy győzködtek, még a barátnői is ágáltak, gondolkodjon már, ne legyen hülye, visszautasít egy ilyen jó ajánlatot, nevére írt lakás stb. És a nagy szerelmek, hogy harmincéves korában otthagytott egy sokéves kapcsolatot, mert kihűlt, utána valami önző baromba szeretett bele, aki egy-két évre rá elhagyta, ő meg összeomlott, elment egyedül Rómába, minden félórán megállt, és leült az utcán sírni.

Kávétunk a Puskinban, aztán elmentünk hozzá filmet nézni, Fellini *Amarcord*-ját, boroztunk is, csokolózni kezdtünk. Azt mondta, két ember vagyok; egyik, aki gondolkodik és fesheng, a másik meg, aki csak úgy van, és nagyon jól elvan. Nála aludtam megint, szeretkeztünk. Semmi különös, amolyan kedves dolog inkább, aztán másnap is, ebéd után, volt kedve hozzá, nekem kevésbé. Másnap rosszul lett. Említette, hogy tavaly valami cisztát vagy daganatszerűt találtak a méhében, ami aztán hirtelen eltűnt, ezt csodának élte meg. Most fáj mindene. Következő nap szilveszter volt, felmentem hozzá délután egy pezsgővel. Addigra jobban volt, viszont ólmossá, zavarttá, szomorúvá vált kettőnk közössége, örültem, hogy leléphetek máshová, egy házibuliba. Győr környékére indultam egy kulcsos házba, persze jó lett volna látni ősrégi barátaimat, akiktől elsodrótam, de reggel felhívt Szancsó, hogy inkább csak ugorjunk át a körút másik oldalára öt perc alatt, költő ismerőseink jóval költséghatékonyabb házibulijába.

A buli előtt elmentem sétálni. Nem volt túl jó hangulatom. Kaptam egy üzenetet Zitától (előtte írtam neki, hogy „kedves Mademoiselle, ne legyen szomorú”), írta, hogy „Monsieur, inkább felejtse el, au revoir”. „Hát jó, ha ezt akarod”, káromkodtam el magam az utcán, és ballagtam tovább. A házibuli lapos volt, hamar berúgtam, és távoztam.

Másnap átmentem Kelenföldre a húgomhoz regenerálódni. Előtte felhívtam, és követeltem, hogy főzzön lencsét, viszek hozzávalót. Kivettünk filmet is, amit régóta meg akartam nézni (végül elég unalmasnak bizonyult).

Zita közben felhívt, nem úgy gondolta az üzenetet, beszéljünk, találkozni akar velem. A húgom nagyon aranyos volt, a háttérből hőzöngött, most mit képzelsz ez a nő, mit akar, úgy kellett rámordulnom, hogy fejezze be, hallatszik a telefonban. Megígértem Zitának, hogy holnap találkozunk.

Írt Anni is, nincs-e kedvem felugrani hozzá dumálni. Lefordítva ez azt jelentette, hiányzol, könyörgök, gyere át. Így is vacilláltam, de aztán írtam, hogy jó, mindjárt ott vagyok. Átsétáltam a régi lakásba.

VI

Ezek a találkozásokon mindig várnom kellett, végigvártam az első órákat. Alapvető stratégia egyébként is, hogy az ember ott felejt magát egy-egy nő mellett, és történik, aminek történnie kell. Tervezetés vagy bármi aktív ötlet általában katasztrófához vezet. El kell ücsörögni, szellemesen, odafigyelően, idővel úgyis haladó irányú mozgást kezdünk majd végezni egymás felé. Ha ez nincs magától, lehetőség szerint jobb venni a kalapot, és távozni.

Most kicsit más volt, minden ambíció nélkül mentem Annihoz, akkor már négy hete nem láttam, kezdtem kigyógyulni belőle, elfelejteni, mint amikor egy káros szenvedélyt tesz le az ember, és a leszokásban már eredményei vannak. Azonkívül egy napja keltem ki egy másik nő ágyából. Ennek ellenére persze csurom egyedül voltam, unatkoztam, üres volt a világ, bármi jobb ötletnek tűnt, mint hazamenni az albérletembe. Tipikus január elseje, fából vaskarika nap, semmi haszna.

Beléptem, köszöntünk, valamit kínlódtunk egy óráig, mire beszélni kezdtünk. Sejtette, hogy nóm lett, mert nem kerestem, aztán meg kimért voltam a telefonban (valamilyik ismerőse látott a Puskinban Zitával, Anni nagy vagányan még gratulált is a telefonban néhány nappal később, hallja, hogy mindenféle nőkkel kávézom). Nem akartam mesélni Zitáról, de végül kiszedett belőlem sok mindent. Még azt is a fejéhez vágta, mikor megint valami elképesztő leereszkedő sértést mondott, hogy attól a nőtől két óra alatt több szeretetet kaptam, mint tőle fél év alatt. Erre elsírta magát, közben mondta, felejtsen el az „intellektuális szerető” státust, amit egy órája ajánlott, ezek után. Megvontam a vállam.

Már egy órája is furcsállottam, általában is a nagy teóriáját november óta, hogy legyünk szeretők: maradjunk barátok, és feküdjünk le néha. Pedig ha tudnám, milyen szerencsés vagyok. Használjam ki őt. Egy fiatal írónak nem is lehet ilyen szerencséje.

„Intellektuális szeretők”, akkor még megálltam, csak pár héttel később kérdeztem meg, mégis mire gondolt intellektualitáson kettőnk közt? Mikor még együtt éltünk, hamar feladtam, hogy megosszam vele a világot, nem azért, mert ostoba volt hozzá, hiszen képtelenül okos és érzékeny tudott lenni, csak ingerülten és megvetéssel szemlélte az egészet, nem hitt bennem. Vele csak a saját szája íze szerint lehetett filozofálni, kizárólag a saját ritmusában, akkor minek erőlködjem.

Nem értette sosem, miért nem lehet velem beszélgetni, miért hallgatok három napokat. Miről beszélgessek veled? Ezt a kérdést persze nem tettem fel. Ha intellektuálisan akarok csevegni vagy akármiről komolyan beszélgetni, találkozom a barátaimmal, ismerőseimmel. Huszonhat évesen, egy hat évvel idősebb, temperamentumos nővel, aki ráadásul tanár, és ezt soha nem tudja levetkőzni, elég bosszantó csevegni.

Egyszer például megemlítettem, milyen jó könyv az egyik történelmi monográfia, amit épp olvasok. Elalvás előtti cirógató összebújás közben mondta, hogy beszéljek valami ilyesmiről. Kérdezte, miért egy amerikai írja meg a huszadik század történetét. Mondtam, szerintem angol. Mindegy, akkor is. Vitatkozni kezdtünk. Én vagyok a történész, nem ő, én sem oktatom ki a kövekről meg ásványokról, mert ő meg földrajztanár. Elkezdte magyarázni, mi a különbség a kő és az ásvány között. „Figyelj csak... érted?”, ilyesmiket fűzött bele, bármit magyarázott, mintha egy kisgyereknek mondaná (én addigra elfelejtettem, milyen tanárnak lenni). Míg együtt éltünk, összeállítottam neki a kifejezések listáját, amivel hisztériázást szokott kezdeni („Ne merészed”, „Úristen, ezt nem mondod komolyan”, „Azonnal ismételd meg” stb.).

Január elsején így teltek az első órák. Legyünk intellektuális szeretők. Nem, azt is felejtsem el. Vonogattam a vállam, elhevertem a kanapén. Boroztunk tovább.

Anni elmesélte a karácsonyát és szilveszterét, itthon töltötte egyedül az albérletben mindkettőt. Karácsonyra kiengedték Krisztiánt a kórházból, vele volt, de a fiúnak vissza kellett mennie huszonhatodikán. Anni hónapok óta járt hozzá mindennap. Az első órában csak felszínesen említette ezeket. Valójában mindig akkor indult érdemi beszélgetés köztünk, amikor Krisztiánról kezdett mesélni, annak alapján lehetett csak tudni, tulajdonképpen ő maga hogy is van.

Krisztián nagyon rosszul volt, nem használt semmi kezelés, mindegyik csak legyengítette. Sokszor nem tudott lábra állni, iszonyúan lefogyott, „mint egy auschwitzzi fogoly”, ahogy Anni mondta. Amikor bent volt nála a kórházban, megfürdette, ápolta, cserélte az ágtyálát (anyám egyszer kínjában azt mondta Anniról, örüljek, hogy nem ő lesz a feleségem, nem lenne belőle jó anya, akkor elmeséltem neki, hogyan beszélt Anni a telefonban Krisztiánnal, általában hogyan viselkedik vele, tehát pontosan tudom, mennyire jó anya lenne, ez az egyik, ami igazán fáj az elvesztésében).

A munkahelyemen, egy másik, már bezárt, lebombázott kórházban, a számítógép előtt, egész napos adatrögzítés közben végig zenét hallgattunk. Viszockijt is, „Menyasszonyom tisztességgel elsirat majd”, ez Krisztián száma volt. A vers ugyan az életfogytiglani börtönről szól, mielőtt bevonul valaki, megsiratja a menyasszonya, barátai megfizetik az adósságait, még az ellenségei is isznak egyet rá, aztán csak faltól falig van a világ, csak a rácson túl az ég, az az övé. Krisztián élete pontosan ez volt, bezárva egy szobába, a lakásába vagy egy kórterembe, bezárva saját összeomló testébe. Maga a pokol, hiszen imádott túrázni, utazni, eljárni mindenféle programra, bulira. A külvilág éltette, soha nem szállt le a saját mélyrétegeibe, vagy keresett olyasmit, amivel azt eléri, inkább mindig a könnyebb felé haladt, kifelé. „Menyasszonyom...” Emlékszem, amikor felmentünk Annival a régi lakásukba, nyáron, már velem élt, megmutatta a gyűrűt, amit három éve kapott Krisztiántól, még valami apró gyémánt is volt benne. Végül nem hozta el, ha már egyszer visszaadta (kérdte tőlem, „szerinted?”, nem mondtam, ami először eszembe jutott, hogy hozd csak, bevágjuk a zaciba, biztos ér valamennyit, inkább, hogy persze, hagyj itt, így helyes).

Ahogy komorodott Krisztián betegsége, Anni végül újra a menyasszonya lett. A fiú sokszor volt lelkiileg is mélyponton, ilyenkor a nő mindig mondta, mennyire szereti és fontos neki. De erre egyszer Krisztián úgy válaszolt, hogy sajnálja, de nem tudja viszonzni, ha felgyógyul, akkor sem lehetnek már együtt újra. Anni ezen nagyon megbántódott, ő sem így gondolta, és sértő volt ezt hallania.

Én féltékeny voltam, emiatt Anni dühöngött rám, mégis, hogy képzelem. Mikor ráadásul Krisztián elmesélte neki, hogy biztos a gyógyszerek miatt, de egyszerűen megszűnt szexuális lény lenni, meg sem fordul a fejében. Nem is erre voltam féltékeny, a szó sem megfelelő, kis léptékű ahhoz, amit éreztem és tudtam, és szenvedtem tőle. Nem akartak újra együtt lenni, de a dolog természetéből fakadóan biztos vagyok benne, hogy egymásba szerettek: fürdetni egy beteg testet, vigyázni a másakra, aggódni, mindez sokkal több, mint bármilyen szerelem. A kapcsolatuk mélységéhez, amit a szituáció generált, már nem járult volna hozzá különösen, akár ha le is fekszenek egymással, vagy ha valahogyan végül mégis lefeküdtek egymással.

Krisztián rohamosan fogyott, végig lázas volt, halmozódtak a kezelés mellékhatásai, nem volt étvágya. Groteszk tünetei voltak, például két hétig folyton viszketett a bőre, vagy állandó székrekedése volt, egyszer hízott három kilót, aztán elment vécére, és rö-

tön visszaállt a súlya, az ilyesmin már csak röhögtek. A hetek nem javulást és nem reményt hoztak. A dolog nem félelmetes és kellemetlen volt már, ketten kezdték járni a halál árnyékának völgyét. Amikor én január elsején Annit hallgattam, Krisztiánnak már mindene fájt. A legtöbb dolog, például a csípőcsontja, azért, mert azt is megtámadta a rák. Gyakorlatilag morfiumon élt, ha nem kapott négyóránként egy-egy adagot, őrzöngött a fájdalomtól.

El sem tudtam képzelni. Munka közben meg úgy általában sokat gondolkodtam róla. Addig jutottam, hogy milyen lehet a kórházi ágyon hetekig feküdni, ilyesmi velem is előfordult gyerekkoromban, műtétek után, bezártság, egyedüllét, nappal órákig nézni a felhőket a kórházablakból, éjszaka tompán tűrni a semmit és a félelmet, álmatlanul a sötétben. Ugyanez érett, felnőtt embernek hónapok óta, sokkal nagyobb és állandó fájdalommal, szemközt a halállal. Nem tudtam elképzelni.

Krisztián valóságérzékét lassan lebontotta a betegség állapota. Anni mindig vitt neki nagyon drága bioételt meg mindenféle magazint (kiderült, hogy a fiú szereti a történelmet, ezt nem is tudtam addig). Krisztián elfelejtette, hogy a dolgok pénzbe kerülnek. Neki maradt tartaléka, ideiglenesen leszázalékolták, és, micsoda szerencse, mivel mániás depressziós apja mindig életbiztosítást adott neki karácsonyi ajándékként, most fizetett a biztosító: ez a fajta rák már egy bizonyos kategóriába tartozott. Anni sosem említette a pénzt, pedig néha nehéz helyzetbe került az ápolás költségei miatt, egyszer aztán az egész véletlenül valahogy kiderült, Krisztián szegény nagyon szégyellte magát, Anni is. A fiú amúgy is restelkedett, mindig megköszönte a törődést. Sokszor persze nem tudott úrrá lenni a haragon és kétségbeesésen, és ilyenkor Annin töltötte ki, hiszen ő volt ott. Sokat veszekedtek, Krisztián sokszor volt elviselhetetlen, mindenbe belekötött, mogorva lett, keserű.

Amikor decemberben hazaengedték, Anni felment hozzá, maga is mélyponton. Krisztián takarítani akart a lakásában, nyilván Anni tudott mozogni egyáltalán kettejük közül, de sehogy se volt jó, amit csinált, Anni meg valójában egyáltalán nem akart takarítani, egyszerűen csak lenni, megnézni egy filmet vagy valami, összevesztek, üvöltöttek egymásra, aztán Krisztián talán sírt is, hogy mennyire elviselhetetlen ez az egész, hogy ennyi mindent kell Anninak tenni, ne haragudjon, hogy belerángatta.

Rólam is azt gondolta, ő a hibás, hogy tönkrement a kapcsolatunk Annival, Anni erről hamar lebeszélte, én is megtettem volna, hiszen Anni volt a hibás, azt az energiát és szeretetet, amit Krisztiánnak adott (kellett adnia, nem volt választása), tőlem vonta el, és a félelmet és fáradságot rajtam bosszulta meg, holott hagynia kellett volna, hogy inkább segítsék neki, belőlem töltődjön fel, ez viszont túl bonyolultnak tűnhetett a szemében.

Nem panaszkodhattam, nem lehetett semmi bajom. Persze volt, és panaszkodtam is. Ez csak bosszantotta Annit, mit panaszkodsz, más meg haldoklik. Mit jövök neki szerelemmel, mikor más haldoklik. Nincs semmi súlyom. El akartam viselni, rendben, ő támogatja Krisztiánt, én meg őt. Nem hagyta elviselni se, idővel mindig elzavart. Én meg mentem. Akkor dögöljete meg. Mind a ketten. „Temessék el a holtak a holtakat”, az addig érthetetlen sor a Bibliából most ott dübörgött a fejemben, amikor épp dübörgtem, nem pedig szégyelltem magam például éppen emiatt.

Ibolyával, a kislányunkkal munkaidőben rengeteget beszélgettünk, addig-addig, hogy meséltem valamennyit, mi van velem és Annival. Egyszer azt mondta, végül is, ha meghal a srác, nekem az jó lesz, mert akkor Anni egyedül marad, jöhetnek én. És idiótán vihogott. Megfagyott az ereimben a vér, legszívesebben pofon vágtam volna. És el

is átkozott ezzel a mondattal. Azt sem értettem, ilyesmi hogy a fenébe mehet keresztül egyáltalán valaki hangképző szervein, hogy megtörténjen és kimondja. Dani is ott volt, ő is hallotta, ugyanúgy lefagyott. Utána bocsánatot kért Ibolya, szintén vihorászva. Késő volt, meggyűlölt, vagysis inkább megutáltam. Nem rosszindulatú volt vagy ostoba, egyszerűen csak egy velejéig gátlástalan, megrohadt lelkű lényecske. Lassan ő is megutált persze, hetekig mosolytalanul hallgattam, komoran méregettem, sokan mondták, ha valakit nem viselek el, sugárzik belőlem. Olykor én sem tudok róla, vagy azt hiszem, hogy ilyenkor még csak semleges vagyok. Ugyanezt csinálom mással szemben is, ha gyűlölök egy közeget, állapotot, üvölt rólam, párolog belőlem, részben ezért is rúgnak ki mindenféle munkahelyről.

Január elsején este a kanapén ültünk Annival, bort ittunk, mesélt. Krisztián a kórházban fekszik, nagyon rosszul van, morfiumon él, egy csigolyája szétroppant. Az orvosok szerint mindez még helyrejön, a csigolya is, lehet, még műteni sem kell. Az orvosok aztán csak a fejüket csóválták, a főorvos is csak intett, hogy még egy kis morfium, ha kér a beteg, többet nem tud tenni.

Két dolog kísért, mondta Anni. Az egyik, tudod, van a metróban meg mindenütt az a plakát a rákos kisfiúval, már évek óta, ő az egyik alapítvány arca, kopasz, és nagy fekete szemmel kér, hogy „Segíts”, ahogy eltelték a hónapok, megváltozott számomra a tekintete, értem a tekintetét, a becsapottságot, az van a szemében: „Miért velem történik mindez, mit vétettem éppen én?” A másik, mikor mentünk át a CT-re Krisztiánnal, volt ott egy pár, a férfi volt a beteg, kopaszra nyírt fejjel, mellette a nő pedig nagy has-sal, várandósan. Milyen lehet az, milyen lehet, nem merek belegondolni se, mondta Anni.

Vannak újak is a kórteremben; Krisztián kapott egy harmincas szobatársat, neki is rákja van, jött a család. A felesége jobban bírta, már hetek óta látogatja, Annival együtt, mindig látják egymást, de aki újonnan érkezik, az sírógörcsöt kap, főleg a nők persze, úgy kell kivonszolni őket. Krisztián meg is tiltotta, hogy bárki látogassa, csak az apja és Anni jár be hozzá.

Nagyon megkínózták Krisztiánt a CT-vizsgálaton. Valami kezdő nővérke volt ott, neki kellett volna vénát találnia. Volt a fiú karjában egy orvosi műszer, műanyag cső, amit a vénában hagynak, hogy ne kelljen újra meg újra felszúrni, azon kaphat mindent a beteg. A nővér viszont ezt a csövet valahogy szétbarmolta. Tehát új vénát kellett keresni, ami nehéz ügy, mert az utóbbi hónapok folyamatos terhelésétől a vénák ösztönösen visszahúzódtak a bőr alá. Így szétdőfködtek túlvál Krisztián mindkét karját, vagy fél órán keresztül, mire találtak egyet. Mikor kihozták, Anni csak torz valamit látott az arca helyén, az nem volt arc, a fájdalomtól beszélni sem tudott, és amikor morfiumot kapott, onnan lehetett látni, hogy hat, hogy a fiú végre elsírta magát.

Minden kórteremben van Biblia, egyszer kicserélték, előtte megkérdezték őket, a fiú meg mondta, hogy igen, kérnek újat, nem is érti, hova vitték a régit, azzal lehetett legjobban kitámasztani az ablakot, most nincs mivel. A CT-hez egy másik épületbe kellett menni, hordágyon tolták át Krisztiánt, Anni elkísérte, közben próbált beszélni hozzá, mivel a fiú csak felfelé látott, mert végig feküdt (a hordágy meg rázkódott, fáj neki), Anni próbálta felvidítani valamivel, mutatta neki, nézd csak, havasak a fák, tél van, Krisztián nem tudta, hogy tél van, nem láthatta a havat a földön, most látta a fákon, bólogatott.

Anni mesélt, én némán hallgattam. Magánál tartott a lakáson, én hagytam magam, idővel szeretkeztünk. Illettünk egymáshoz, vonzódtam hozzá, egyértelmű volt az egész,

a szeme, a szája, a tagjai, a mohósága, ahogy magába fogadott. Másnap derült csak ki igazán, mennyire ereje végére ért. Reggel dolgozni mentem, előtte kávéztunk a konyhában. A munkahelyen üzenetet kaptam tőle, hogy olyan jó volt, de mondjak valamit, kicsit fél. Én visszaírtam egy idézetet, amit amúgy is akartam. Tíz perc múlva felhívott, hogy rosszul van, hogy emlékszem-e, mikor azt mondta, hogy szeretne egy barlangban elrejtőzni. Végig zokogott a telefonba, nyugtattam, mondtam, felhívom nemsokára, ha nem lesz jobb, megyek. Felhívtam, semmi nem változott, Anni sírt, idegösszeomlás-féleje volt. Daninak mondtam, mennem kell, falazott nekem. Háromnegyed órát utaztam vissza. A négyes-hatos villamoson volt egy őrült, járkált a vagonban, és üvöltött, „reggel van vagy este, milyen város ez, reggel van vagy este?“, az utasok rettegtek tőle. Végül elmúlt ez is, végállomás, Móricz Zsigmond körtér, átszálltam, eljutottam Annihoz. Nyugtattam, beszéltem vele. Beszéltünk magunkról is, miért ment tönkre, kölcsönösen beláttunk sok mindent, feloldozó volt. Lassan megnyugodott. Lassan indulnia kellett a kórházba Krisztiánhoz. Ettünk valamit, aztán elmentünk a Móriczra, nagyjából egy órát álltunk sorban a hidegben a bérletpénztár előtt. Gondolj bele, mondta, teljesen jó első randevúnak az ilyesmi, lovagias dolog, és egyben végig lehet beszélgetni közben, van bőven idő.

Megvette a bérletet, felszálltunk a Déli pályaudvar felé tartó villamosra, én a Moszkváig mentem, ő előbb szállt le, elköszönt, én megcsókoltam, mosolygott, nem erre gondolt, de most már mindegy.

Zitával még aznap találkoztam, január másodika volt, mentem vizasztalni őt is, újra szakítani vele, egy kávézóban. Végül csak ki kellett nyögnöm, némi hideg hazudozás után (bennem valamit teljesen eltört az üzenete, hogy „viszlát, uram, au revoir“, szóval akkor bennem vége lett), hogy Anni van, szerelmes vagyok, ne haragudjon. Megértette. Még az utolsó húsz méteren belém karolt, mielőtt elváltunk az utcán, mondtam neki, hogy szép a szeme, ő kiakadt, aztán meg, hogy vigyázzak magamra, én meg, hogy te is vigyázz magadra, tudom, hogy tudsz, erre mondta, hogy na elég, és elviharzott.

Anni leszidott, hogy mondhattam ilyen hülyeségeket a lánynak, megsértettem. És persze hogyha ő harminchat éves lesz, egy huszonhét éves fiút, ígéri, majd babusgat, mert minden anyai érzését rajta éli ki. Faggatott szeretkezés után, hogy milyen volt vele, mit jelent az, hogy nem ilyen jó, mondtam, hogy ne gúnyolódjon, ne bántsa, nem volt ilyen, nem volt igazi, csak olyan kedves dolog volt, ezt megértette, megnyugodott.

Pár nappal később elmentünk moziba. Én választottam a filmet, elképzelnem sem lehetett volna rosszabbat, kihagyott az agyam, vagy nem tudom. Ott ültünk egy horror-filmen, a főhős az utolsó ember a földön, zombik kergetik (pont úgy néztek ki, mint a rákosok, mondta Anni), van egy kutyája, ami elpusztul (Anni imádott kutyáját a nyáron kellett elaltatni, zokogott és dühöngött, hiába mondtam a film első öt perce után, hogy húzzunk a fenébe, azt azért nem). Végigszenvedtük az egészet, szégyelltem magam. A villamoson sűrűn bocsánatot kértem, Anni szidott, lehetett volna bármi, lehetett volna unalmas, mindegy, de éppen ez? Röhögtünk, hazakísértem, attól kezdve valahogy feloldódott, szeretkeztünk, nála aludtam, szép volt az egész.

Január első napjaiban vele voltam, aztán már nem ért rá, megint kezdődött az iskola. Megszoktam, még amikor együtt éltünk, hogy hétköznap használhatatlan, este ha zaesik, ideges, fáradt, elviselhetetlen. Most újra ugyanazt a szikkadt hiányt, azt a szomjúságot éreztem a munkahelyemen, mint nyáron az építkezés félkész szobáiban, csak most a kiürített kórház félig már lerombolt szobáiban, csak nyersen kívánom őt, azonkívül üres minden. Kés a kezében, engedi vagy nem.

Rákényszerített, hogy eljártsszam, mintha felszínesen közelednék hozzám, mintha tényleg kihasználnám, mert ha kimutattam, amit érzek, elzavart, ha nem mutattam fel közönyt és távolságot, az ajtaja küszöbéig sem jutottam el. Hogy ő mit érzett irántam, mindenkinek rejtély volt, leginkább neki. Szerelmet nem, ezt fennhangon hirdette. Szerelmes a Krisztiánba lett, az ő kapcsolatuk mélyült fokozatosan, a miénk valami furcsa kapálózás volt. Újra a szeretője lettem, újra megcsalt valakit velem, talán ez zavarta leginkább, és ebből gondolom, hogy mégis szeretett, bármit kanyarított is a dolgaink köré zavaros propagandáiból. Kitöltötte az életét a munka és Krisztián ápolása, a félelem és a magány, én néha megjelentem, ha hívott, vagyis inkább ha beengedett, mint egy árnyékot vagy egy vámpírt, akiből érdekes módon inkább ő szívta a vért, mint az belőle.

A magánfájdalmaimmal nem hozakodtam elő, Krisztiánhoz képest nevetséges volt minden. Nem írtam verseket vagy levelet vagy bármit, nem artikulálhattam, hogy én is poklokat járok meg, tudtam, hogy azok szanatóriumok, üdülőhelyek a kórházi ágyhoz képest, a másik útjaihoz képest.

Még Zitával beszélgettünk két szeretkezés között (az ilyen ernyed, elégedett testtel heverés, cirógatás, közben lusta gondolatfűzés mindenki kedvenc elfoglaltsága a bolygón), kérte, meséljek neki, milyen könyvet írok. Előtte hallgatott meg valami monológot az érintésekről, arról, hogy az ember milyen elkeseredetten kellene, hogy szorítsa a másikat, hogy a félelem egyetlen valamirevaló ellenszere ez a vadállatias összedörgölődés, ilyesmiről beszéltem, mondta, jó lesz a könyv. Valahogy mindig az a délelőtt, kora délután lesz a lényege Zitának, amikor ott beszélgettünk az ágyban. Meséltem neki egy verséről, hogy gyerekkoromban azt képzeltem, éjjel egy farkas jön az ágyamhoz, hozzám sem ér, csak figyel, megszaglás és ellenőriz, míg alszom. Ő erre mondott egy történetet, hogy valamelyik szentnek írt Európába egy dél-amerikai püspök, segítsen rajta, legyen ott vele, mert haldoklik, és bár hisz Istenben, nagyon fél, éjszakánként egy hatalmas fekete kutya közeledik az ágyához, a szent pedig segített neki egy másik földrészről, és a kutya nem érte el a püspököt, békésen halt meg.

Később mesélte Anni, hogy Krisztián hallucinál a morfiумtól. Döbbenet hallgattam. Például egyszer azt mondta Anninak, egy néger kisfiú is van a szobában, ő legalábbis látja, éppen bebújt az asztal alá. Általában nem létező embereket látott, hangokat hallott, a valóság szétfolyt számára. Valamit javulni kezdett akkoriban, nagyon reménykedtünk, ezért kapaszkodtam a székbe, mikor Anni mesélt a hallucinációkról, csak nehogy a fekete kutya vagy farkas is már a szobájába lépjen, mert akkor vége. De Anni nem említett semmi ilyesmit. Krisztiánnak később is voltak hallucinációi, például éjjel felriadt, egy hang azt dörömbölte az agyában, az emberek ilyenkor futni mennek, hát öltözzön, és indulás. Járni alig bírt, mégis felkelt, de közben változott a terv, az emberek úszni mennek, mondta a hang, miért nincs itt a fürdőnadrágja, sokáig ke-reste káromkodva. Aztán kiment a fürdőszobába, rájött, neki le kell szednie a készárítót, nekiállt, és hosszas kín szenvedés után letörte a falról. Összeomlott, rettenetes állapotban valahogy visszakászálódott az ágyába, és elaludt.

Hetente, inkább kéthetente ezek a valamilyen folytatólagos szigetek Anninál, a régi lakásunkban. Utáltam azt a lakást, minden szeglete ellenségként nézett rám. Eleve nem szerettem még a környéket se, hiába, hogy békés, de fantáziátlan, unalmas, hosszú Bartók Béla út, a viadukt, mint valami westernváros végvidéke, meg a házacsákák. És közeli sétának vagy a lakótelep, vagy a Feneketlen-tó, ez a nevetséges műanyag kacat, mint egy nagy akvárium vagy egy minden lakáshoz csatlakozó különszoba történetesen murvával, tóval, nádassal, fákkal, padokkal.

Maga a lakás, az egyszoba-galériás melodráma. A bejáratnál a folyosó és a konyha meg a konyhaasztal, mindig ott ücsörögtünk. A folyosón tengerimalacok. Krisztián beteg lett, át kellett hozni mihozzánk a régi tengerimalacukat, szeptember körül. Értsd meg, nekem ez milyen nehéz, elveszítettem egy olyan valakit, akit szeretek, és most újra itt van, mondta Anni egy tengerimalacról. Én meg nem mondtam, hogy nekem is nehéz kissé, hogy a volt barátod itt él velünk, vagy előreküldte cincogó, haszontalan kis előőrsét. Nem kellett volna hagynom. Nem igaz, hogy nem lett volna más, akinél elfér az a kurva tengerimalac. Játszottam a jó fiút. Krisztián dolgai, az összes, a családjára tartozott volna, nem pedig a volt barátnőjére, de Anni akkor már, mint a futóhomokban vagy homokórában, pergett vissza az ápolás és aggodalom útján az egész kapcsolatba. Én pedig tűntem el, remekül működött a fordított arányosság. De a helyes kis állat szomorú, csak ül a ketrecében, szerezni kell neki társat, Anni tehát hozott egy másikat is, csúnya tengerimalac-kölyköt, elmentünk venni nekik közös házat, akkora volt, mint egy kisebb csónak, segítettem Anninak, cipeltem át a fél városon. Azóta ott éltek a folyosón, már összeszoktak, folyton hangosan rágták a házukat, tengerimalacok.

A szoba, az ülgarnitúra, a nyomorult tévé, benne a műsorok. A galéria, a galérián a számítógép. A rossz ágy, nem egyetlen nagy, hanem két külön matrac egymás mellett, folyton kigyűrődtek vagy elhúzódtak egymástól, alattuk a lécek sora mindig összekuszálódott.

Szertartásaink alakultak ki békeidőben Annival. Például tévéztünk, én kötelezően masszíroztam a talpát, mondjuk szívesen is csináltam neki. Megmasszírozzam a talpadat? Na jó, ha annyira szeretnéd. Amikor szeretkeztünk, felhangosította a zenét a tévén, hogy ne hallatsszon át a szomszédba. Az egyik konyhaasztali beszélgetős szakaszban azzal bosszantott, hogy aludni szeret a legjobban a világon, néhány órával később, szex közben megváltoztatta a véleményét. A legérzékibb és legvadabb aktus talán a fürdőszobai volt, azután, hogy nekem másik nők is felbukkantak a színen, és egész nap féltékenykedett, és úgy mentem fel hozzá este mégis, hogy lemondták a randevút, csak másnap megyek kávézni, most itt vagyok.

Akkor már zsinórban négy-öt napja vele aludtam. Az első két napon nem is történt köztünk semmi, első nap talán menstruált, második nap fenn volt nála Réka. Sokat itunk, főleg ők, és előadták a harmincasok panaszait, mintha valami szinglisorozat díszleteiben ülnék (szerinted hogyan legyünk szexik a tavaszi partikon, mit vegyünk fel, ugyan, lányok, ti tündökletesen vonzóok vagytok mindig, minek kérdeztek engem), én voltam az egyik díszletdarab, kiábrándító, mindamellet zavart az is, hogy teljes összhang volt köztünk Annival, ami reményre adott okot megint. Mire Réka elment, és aludni mentünk, Anni rosszul volt. Én udvarias voltam, cirógattam, babusgattam.

Másnapra beszéltem meg randevút egy lánnyal, aki régebben nagyon foglalkoztatott. Reggel írt Anni, miután elmentem tőle munkába (ő egész héten beteg volt, azért lehettünk együtt), hogy este felmegyek-e megint, írtam vissza, bocs, ma nem érek rá. Felhívott, hamar kiszedte belőlem, hogy a lánnyal találkozom, sértődötten lerakta. Aztán írt, hogy úgy érezte tegnap, mintha újra. Szüksége lenne rám, mondjam le a randit, és menjek. Közben a lány felhívott, hogy tegyük át másnapra, „jaj, jaj, utálni fogsz, utálni fogsz”, nyafogta bele évődve a telefonba, nem mondtam neki a körülményeket, és hogy valóban, utálni fogom.

Anni hívott, éreztem a hangján, hogy sírt, meg kikészült, közben néha írt, hogy köztünk vége mindennek. Éppen Danival cigarettáztunk a bezárt kórház bezárt konyháján, dühöngött, mit képzelsz ez a nő, milyen érzelmi zsarolás ez. Én nem ezen dühöngtem, hanem hogy ilyen hülyeség miatt elrontottam az utolsó esélyemet Annira. Persze,

visszavághattam, este nála, vitatkozás közben meg is tettem, nekem is szükségem volt órá, sosem találtam, mindig elzavart. De addigra ő is belátta délelőtt, nem várhat tőlem semmit, minek akar hűséget, csak menjek stb. Folytattuk a szeretőséget tovább. Érdekes, hogy előtte, a nyugalom napjaiban, nem kívántam őt annyira. Ez is szép tudott lenni, ahogy fölém került, rám feküdt teljes testtel, most csak simogass, és én simogattam. Akkoriban sokat babusgattuk egymást, én mindig ezt vártam régebben, most előfordult, például egyetlen paplan volt és néhány pléd, én hajnalban fáztam, behúzott maga mellé a kis paplan alá, és meztelenül szorított magához, melengetett, összebújva elaludtunk. A nyugalom a féltékenységi menet után átlendült szenvedélybe, engem felpiszkált, hogy mégis vágyik utánam, és nem mindegy neki a dolog, bárhogyan játszik is. Egyben elkeserített, hogy minden késő, mert magában újra elrendezte a dolgokat a káromra, tulajdonképpen szakított. Tudtam, hogy megint csak percek vannak vele vissza, így hát egymásnak estünk, végül is az érzelmi csapda, tehetetlenség robbanóanyag a testnek.

Következő héten megint romlott Krisztián állapota, válságosra fordult, az orvosok bevallották, hogy nem használ semmilyen kezelés. A CT-vizsgálaton kiderült, két-három újabb áttét is kialakult már. „Nem akarom, nem akarom”, Krisztián ezt üvöltötte bölgve a telefonba Anninak. Néhány nappal később majdnem meghalt, rohama volt, de meg tudták menteni, stabilizálták.

Anni inkább maga maradt, hiába hívtam, jéghideg volt a telefonban, aztán ha találkoztunk kéthetente, rajtam töltötte ki a mérge egy részét. Rosszkedvű és rosszindulatú volt, én meguntam, a stílusát is és főleg, hogy vékony üveglap mögött jár-ke, heverészik, lélegzik, de közénk rakta, nem lehet átmenni, hozzáérni. Viharos hirtelenséggel távoztam a lakásból, ő csak megvonta a vállát, gyalog hazacaplattam.

Senki nem ért rá, pedig nagyon inni akartam, vasárnap este volt, legnehezebb időszakom (a vasárnap délutánnal együtt). Hazaértem, felhívott, valahogy már éretten álltunk egymáshoz, mondta, hogy ne haragudjak, én meg hogy igen, ostoba voltam, ő ne haragudjon, elvagyok, van egy jó söröm, mellette olvasgatok.

A munkahelyen írogattam verseket, küldözgettem folyóiratoknak, némelyik le is közzölt, egy antológiába is beavagattam, a kötetem nem nagyon izgatott senkit. Regényre készültem, Ibolya, szőke kislányunk megígérte, hogyha végzünk a kórházzal február végéig, mindenki kap ajándékba két hét szabadságot. Gondoltam, végre írhatok. Aztán február végén szorulni kezdett a hurok, éreztem, ki fognak rúgni. Úgy is lett. Utolsó héten kedden odajött Ibolya, rákérdeztem a munkaszerződésekre, mondta, hogy most szól, Imre nem akarja meghosszabbítani, ne érjen váratlanul. Miért, most nem ér váratlanul? De mi az oka? Ja nem a teljesítményemmel van baj. Január elején rám szóltak, nem mintha azóta rákapsoltam volna, valamint ugyanúgy késtem, és korábban hazamentem, de hát dolgoztam is, azt gondoltam, potens adatrögzítőnek lenni nem nagy művészet, sikerült is, végül a teljesítményemmel nem volt gond, büszke lehettem.

Pénteken jött Imre is, ketten néztek rám, amolyan ütni való, átlátszó szomorúsággal, hogy sajnálják, de nem a teljesítményem a gond, hanem van egy speciális személyiségem, amit nehéz elviselni, persze művészember vagyok, de hát a kollégák is panaszkodtak (kedd óta mindegyik odajött, hogy majd beszélnek az érdekemben a főnökkel). Imre, ez a vén kiséger, nem bírta a pofámat, mellette decemberben Ibolya nyilván beszélt róla, milyen jól elvagyunk, hát ellenség lettem. A lánynak is, nem volt vitás. Ha szól Imrének, hogy márpedig maradok, akkor az úgy is van, de nyilván érezte az utálatomat, és ő maga mozgatta a szálakat, hogy eltüntessen.

Akkor pénteken már szintén legalább két hete nem láttam Annit, nem bírtam tovább, írtam neki. Nem írt vissza. Azaz írt, másnap reggel hét óra körül, Krisztián hal-

doklik, egész éjjel bent volt a kórházban, most hazamegy aludni. Nem tudtam mit csinálni, írtam, hogy hívjon, ha kellek, megyek. Délelőtt írtam tovább a megkezdett könyvet, délután sétálni mentem, a Deákon jártam, mikor Anni hívott.

Húsz perc múlva beléptem a lakása ajtaján. Cigarettazott, előtte bor a konyhaasztalon. Leültem vele szemben, bort töltött magának, a mozdulat közben mondta. Krisztián meghalt, ma délelőtt fél tizenegykor.

Az utóbbi két hétben jobban lett, attól szenvedett, hogy nem engedték haza, jó étvágya volt, javult. Az egész szinte csodának hatott az azelőtti válságok után, visszajött a remény. Aztán két napja összeomlott. Az orvosok behívták az apját, most már legyen végig mellette, mert meg fog halni. Anni egyet kötött ki, hogy Krisztiánnak ne mondják meg. Hogy ne féljen.

Krisztián apjával beszélt az orvos, ha a fiúnak annyi morfiumot adnak, amennyit majd kérni fog a fájdalom elviseléséhez, azt nem bírja ki a szíve, hamarabb elmegy, mint ha a hivatalos adagot kapja. Az apa pedig mondta, az én fiam erős, ki fogja bírni, ha csak a hivatalos adagot adják neki. Üvöltöttem vele éjjel, nézze meg, nézze meg, mit csinált a fiával, mesélte nekem sírva Anni a konyhaasztalnál, üvöltöttem vele, ő meg zokogott, és én úgy szégyeltem magam.

Az apa végigsírta az éjjelt. Anni tartotta magát, tizenkét órát ült Krisztián ágya mellett. Végül hazaküldték, hogy aludjon valamennyit. Krisztián néha eszméleténél volt, beszélni már nem tudott, csak mutatta, hogy mennyire örül, hogy ott van Anni, a kezével a mellkasán szív alakot formált, mutatta, hogy szereti. Pokoli epizódok voltak, közben végig mosolyogni kellett, szerepet játszani, hogy Krisztián elhiggye, ez is csak egy újabb rosszullét. Kérdezte, miért nem kap esti gyógyszereket, mint szokásosan, ez volt a rend, ez volt a világ, Anni kiküldte az apját, kérdezze meg, az apja visszajött, Anni remélte, hogy kitalál valamit, de ő azt mondta, Krisztián, te már nem kapsz gyógyszereket, Anni gyorsan hozzáfűzte, hogy persze, hiszen nézd csak, milyen sok infúzió van, most azokat is úgy adják be.

Aztán hazament, akkor írt nekem is. Itthon sírva lezuhanyozott. Mondta, nem érti, honnan van még könnye, azt hiszi mindig, már rég elfogyott, és mégis újra meg újra, vörös volt a szeme, elképzelni sem tudtam igazán, min ment keresztül az utóbbi negyvennyolc órában. Lefeküdt aludni, csak egy órát, csak egyetlen órát. Annyi se ment, felriadt, kicsit később hívta Krisztián apja, azonnal menjen be, ő rohant, Réka bevitte kocsival, szaladt fel az emeleti körterembe. Krisztián már nem élt. Anni beért a szobába, meglátta, üvöltve sírt, azt hajtogatta, nem értem ide, pedig annyira igyekeztem, annyira igyekeztem.

Tudod, van egy kórházi szabály, mesélte nekem, hogyha meghal valaki, két óráig nem nyúl hozzá senki. Tehát a holtak nem úgy fekszenek, ahogy elképzeljük, a hátukon, már nyugodtan, mondjuk mellkasukon összekulcsolt kézzel, lezárt szemmel, hanem az agónia utolsó görcsében, kifordulva feküdt az a lény, akit Anni legjobban szeretett életében, kicsavart testtartással, egyik lába felhúzva, nyitott szájjal és szemmel. Tudod, milyen volt, mondta, mint a filmeden. Milyen filmemen? Azon a zombison, amit néztünk, pont olyan volt. Hiszen él, nézzék meg, még él, mondta a nővéreknek, aztán látta megint ő is, hogy nem lélegzik, meghalt.

Nem tudott ott maradni, eljött, Réka elhozta, vele volt egész nap, valami ételt is belediktált. Ezután hívott engem.

Két napig voltam vele, nem tudott egyedül lenni. Egyszer az életben tényleg csak segítettem neki, hozzá sem értem, csak ott voltam. Egy ismerősöm még régebben mond-

ta, ne játsszam meg magam, hogy önzetlenül vagyok a nő mellett, akivel már szakítottunk, mert nem hagyhatom magára ilyen nehéz helyzetben, ne hazudjak. Igaza is volt. Az a két nap mégis kivétel lett. Hozzá sem értem mint férfi, viszont első este, mikor végül sírva lefeküdt aludni, legalább egy órán keresztül simogattam a fejét, olyan volt, mint egy halálra marot állat, végül a simogatástól megnyugodott, és elaludt.

Neki kellett Krisztián minden barátjával közölni a hírt. Öt év alatt abból a társaságból senkivel sem került közeli ismeretségbe. Például volt egy lány, Krisztián legjobb barátnője, Anninak nem volt szimpatikus, a lány okosan manipulálta a környezetében lévő fiúkat, Anni eleve teljes elánnal sodródott a szokásos nő és nő közti harcba. Ez a lány akkoriban újra felbukkant, levelet írt Krisztiánnak, és Annival is felvette a kapcsolatot. Végül ő kérdezte meg egyedül tőle is, „hogyan bírod?“, senki másnak nem jutott eszébe, csak egy másik nőnek, hogy belegondoljon, Anni min megy keresztül.

Annit folyton hívták, én addigra már régen megszoktam, ha telefonál, hallgatok (még más nők mellett is rájöttem, megmaradt ez a beidegződés, nem csoda, lassan egy évem telt el így, árnyék vagyok, néma csendben kell maradnom, nem derülhet ki, hogy még valaki jelen van a vonal innenső végén, a telefonba beszélő nőn kívül). Telefonált Krisztián apja is, sírt, átvették az egészet újra, Anni kérdezte, átmenjen-e, nem kellett szerencsére, ez az egy, amin felfortyantam, ebbe aztán végképp ne másszon bele, még az hiányozna, persze hogy nem akar, tudja ő is.

Dél előtt tévéztünk, ebédeltünk, ő lefeküdt délután, én olvastam. Réválma volt, állítólag nekem kiabált, hogy hova tűntem a kanapéről, később kérdezte, kiabált-e, mondtam, nyugodjon meg, nem. Elmentünk sétálni a Móriczig, megkerültük a Feneketlen-tavat. Mikor Budára költöztek Krisztiánnal, mindig kijöttek ide, és csak ültek órákig egy padon. Mi nem tudnánk órákig ülni egy padon, mondtam magamban. Nem sokat beszéltem mellette két nap alatt, de véletlenül pont erre volt szükség. Csak hallgattam őt.

Egyik délután teológiai fejtegetésekbe is bocsátkozott, vicces volt. Mindketten gyűlöltek az összes egyházat, de Anni ennek ellenére is imádkozott az utóbbi hónapokban. Hiába kérte, hogy meggyógyuljon, mondta, aztán már azért imádkozott, hogy minél kevesebbet szenvedjen, ez végül sikerült, haldokolhatott volna akár négy napot is, na erre most hogy lecsapna egy pap, mondta. Hallgattam, néha nevettem. Tulajdonképpen az én hitem is átalakult, meglazult az egész miatt. Márciusban lett volna harmincegy éves. Kölyök volt még, mondta Anni még első este. Annyi mindent tervezett. Végig haza akart menni.

Az én hitemet is aláásta, aztán később csak átrendezte. Árnyék voltam ugyan, mégis megrendített Krisztián passiója és halála, ahogy végigvonul a via dolorosán, és egyszerűen meghal, nincs többé, fél év alatt felmorzsolja a rák. A hitemből csak a versek maradtak, az irodalmi szöveg, ami már a vallásom, az evangéliumok, a szeretet himnusza, néhány zsoltár, ezekkel ugyanúgy nem lehet mit kezdeni, kikerülni, semmissé tenni, mint a másik oldalról a halált.

Anni tág térben volt, a gyász széttépte körülötte a világot, idő kell, amíg majd újra összeáll neki. Vajon én hegen kívülre vagy belülré kerülök? De jöttek is az üres hetek, mikor már nem volt szüksége rám, és tudtam, hogy mindegy. Csináltam a napokat, ő is csinálta a napokat máshol, észben kellett tartanom, hogy sokkal nehezebben, mint én.

Most nagyon kihasználak, mondta a kétnapos őrt állásom alatt. Később rájöttem, tényleg így is volt. Hogy tehettem velem? De hát én is akartam, le sem tudott volna beszélni.

A szerelem nem kér a körülményekből, nem igazodik, csak van. Végigmászáltam egyes-egyedül ezeket a hónapokat. Én is rájöttem, igaz, amit Anni sulykol belém: csak epizód vagyunk egymásnak.

Újabb két hét után elmentem hozzá, ekkor már véletlenszerűen. Egyik csütörtökön találkoztam régi egyetemi barátnőmmel, akivel két és fél évig éltünk együtt, annak idején nagyon szerettem, most valami egy év után beszélgettünk. Anni ekkor üzent, hogy legyek a Könyvtár klubban húsz perc múlva, last minute. Én írtam, hogy nem, és hogy kivel találkozom, akkor jó, ennek akkor vége köztünk, mindent köszön, sok szerencsét. Másnap ugyanazzal a szép lánnyal volt randevúm, aki miatt megbicsaklott az újrakedésünk Annival február elején, fölösleges és unalmas volt a találka, dühögtem magamon, Anni viszont hívott éjjél körül, már otthon hevertem, hol voltam eddig, megmondtam neki, semmi gond, mondta, és letette. Írtam üzenetet, ne hisztériázzon, holnap találkozunk. Másnap elküldött a fenébe: ő nem hisztériázik, látni sem akar többé. Akkor minek keresett megint két napig. Elmentem hozzá hívatlanul, csöngettem, beengedett. Megint nagyjából két órát voltam nála, most aztán tényleg a számba rágta, hogy nem szeret, sőt soha nem gondolta, hogy velem akarja leélni az életét, ha nem tudok a haverja lenni, akkor ne találkozunk inkább. Nem tudok, ne hazudjak, magamnak se, ne találkozunk. Egyetlen ember volt, akivel leélte volna az életét, Krisztián, és ő az, aki hiányzik neki, és róla gondolkodik, de azt már végképp nem fogja velem megosztani.

Hazavonszoltam magam. Többé nem találkozunk, ez már nekem is elég volt, alaposan földbe taposott. Másnap viszont szép idő volt, írtam a húgomnak, menjünk sétálni. Gondoltam egyet, és elküldtem Anninak is az üzenetet. Felhívott, hogy egy órát hajlandó a környékén sétálni.

Mentem, sétáltunk. Nem tudtunk beszélni. Ez volt az igazi purgáció. Szép időben elsétálni a Feneketlen-tóig, leülni egy padra. Keretes szerkezet. Cigarettaztunk, néhány kisgyerek rohángászott meg játszott előttünk. Így kezdődött Prágában, kisgyerekek rohángálnak, cigarettaztunk a vár előtt, a farmerkabátomon ülve, csendben, a várakozás csendjében, meghitten. Most ültünk a padon, tökéletesen legyőzve, kifosztva, némán, mindenén túl, torkig telve avarral, szeméttel.

VII

De utána is találkoztunk még egyszer. Megittunk négy sört és némi pezsgőt a konyhasztalnál. Barátnő kéne neked, nem?, kérdezte.

Meghalt múlt héten egy tanítványa. Kedvelted?, kérdeztem. Igen, aranyos srác volt. Elütötte a vonat. El akart menni a temetésre, nem jött össze. De jobb is, a pap állítólag hülyeségeket beszélt, most itt van mindenki egy szál virággal, de akkor miért nem fogták a kezét. A fiú nagyon berúgott a ballagás előtt szokásos szerenádozás alatt, ment haza egyedül, éppen a peronon ült, a tehervonat hiába fékezett már, a táskáját máshol találták meg, a rendőrség lezárta egy hét után, öngyilkosság. Az osztály pedig, fekete ruha, szalag, mécsesek, a fiú képeivel kitapétázva az egész terem, Anni persze nem bírta, mondta nekik, minden folytatódik, ne legyen ebből operett, mindenki magában intézze el, ez magánügy.

Krisztián apja és mindenki a nyakára jár. Olyanokkal, hogy jó a kezügyessége, csinálja meg a koszorút. Válasszon búcsúztató zenét. Sok barát jön majd, de a cég is nagyon fontos, ahol Krisztián dolgozott, valami állami hivatal, amit mindig gyűlölt, és két éve ott akart hagyni. Anni nem mondta Krisztián apjának: ez a te temetésed. Hogy

minden minisztériumnak küldjenek értesítést, és hogy százötvenezer forintunk van rá, ebből gazdálkodunk.

Anni szégyenlős, nagyon fontos neki, hogy a fájdalmat és minden dolgát magának tarthassa meg. Mondtam, megírom Krisztiánt is.

Ne merészed! Ne merészed! Két mondatot maximum.

Nem, ez velem is történt, én is jelen voltam.

Ha megteszed, soha többé nem beszélek veled.

Ez egyszerűen csak történik, senki sem befolyásolja.

Undorító vagy, nincs életed, és mások életét használok ki, mintha a Blikk lenne, undorító vagy. Ez nem fair.

Nem fair, mit akarsz ezzel, semmi nem fair, értelmetlen, amit mondasz, ez nem így működik.

Anni sírt, átkozódott. Nem tehet semmit, mondtam is neki, nem tehetsz semmit. A fürdőszobában jutott eszembe a negyedik vizelés közben, közvetlen mielőtt eljöttem tőle, életemben utoljára: ha elválnám a torkod, az se lenne elég megbosszulni, hogy egyszer csak nem szeretted, de ez, ez majd elég lesz, így egyáltalán vagyunk.

Mit gondolt, hogy nem tartom többnek magam, csak egy szerencsétlen hülyének? Én vagyok a farkas a hátsó udvarban (és lassan talán a saját gyerekkori ágyam körül is). Mégis, mit várt? Hát ketten voltak, na és, legyen, akkor viszont nyitva hagyták a hátsó kertkaput. Hogyha nyitva a kapu, bemegy a farkas, mondtam neki egy éve, én, a farkas, aki ott ült vele szemben a konyhájukban. Mit alkudozik? Az ilyenek az a lényege, hogy széttépi, legalábbis belémar. Ezért van ott. Krisztián egy kellemetlen senki volt, és annak is kellett volna maradnia, egy akadálnak, amin túllendülünk, de végül igenis a velőmmé vált, az én sorsommá is, egy idegen ember.

Ezen és ezen az oldalon él még, itt pedig meghal, és akkor talán én ölöm meg? Ha leírom, hogy „meghalt ma délelőtt, mondta Anni”, akkor én vagy ő ölte meg? Vagy él azon az oldalon, mindig az a délután van, hárman ülünk a Puskin kávézójában, aztán Anni a mosdóban üzenetet ír nekem, hogy „Este?”, vagy még inkább, jóval korábban, mikor egyik magányos kóválygásom során a bolondok városában összefutottam velük, Annival, a kedves, csinos kollégával, oldalán valami furcsa, nála kicsit alacsonyabb srác, a barátja. Inkább az a pillanat. Vagy mégis a Puskin előtt, akár ha egyetlen információm van, egy elmebeteg morzsa, megmondhattam volna neki, egyetlen évig sem leszel közöttünk, testvérem, mert akkor már egyetlen éve sem volt hátra ezekből a szánalmas, nyomorult, gyönyörű évekből, egy sem, hanem csak a krisztusi szenvedés.

Utoljára olyan volt, mintha fel sem keltem volna a székből, írtam volna végig. Mintha nem is élőben találkoztam volna Annival. A kapuban, amikor mentem a lakásába, hogy a regényhősömmel fogok beszélgetni. Két szereplő fog lefeküdni egymással, ha lefekszünk.

Hazaúton Borges egyik verssorán gondolkodtam, amiben köszönetet mond a „szerelemért, amiben úgy látunk másokat, ahogy az istenség láthatja őket”. Tehát az istenség úgy néz minket, mint egy szerelmes? Féltékenyen, engesztelhetetlen szenvedéllyel, dühöngve, játszmákkal és szeretkezve is velünk: nyári estékkal, mikor ujjaink közt olyan a szél, mint egy nő haja, vagy egy-egy jóleső pohár borral, cigarettával. Végig úgy nézte Krisztiánt, mint egy szerelmes?

Folytattam a napokat tovább. Hazalátogattam vidékre a következő hétvégén, elmentem meccsre az apámmal és a bátyámmal, sokat ettem, aludtam, még templomban is voltam. A szertartás része egy mondat: „Teremts bennem tiszta szívet”, hát igen, az jó volna, gondoltam magamban.